

MILOVAN VITEZOVIĆ

DRAGI MLADI INTELEKTUALCI

Dragi mladi intelektualci!
(Izvinjavam se kojima ovo zvuči kao kompliment!)

Petao koji najavljuje zoru, najčešće, završi u loncu.

U NINu, 7. februara ove godine u tekstu „Pred dilemama mladih” napisao sam i:

„U toku razgovora o reorganizaciji, još u septembru, trebalo je da se održi Stražilovski susret mladih kulturnih stvaralaca. Susret je odložen za oktobar, zatim... Zvanično, nema sredstava. Ali, paradoksalno je — da se ne mogu naći minimalna sredstva za ovaj važan skup. Ovogodišnji Susret je trebalo da razgovara o položaju mladog stvaralaca — kreativca. Mislim da nekome ne odgovaraju stavovi koji treba da se zauzmu na ovom Susretu.”

Izvinjavam se ovom skupu što sam mu dao tako važan društveno-politički, pa čak i kulturno-revolucionarni značaj. Značaj koji ovaj skup ne poseduje, za koji nije pripremljen, kome, može se mirno reći, i ne teži. To nije ono Stražilovo koje sam tako mladalački i naivno, u jeku reorganizacije Saveza omladine, Saveza komunisti i drugih reorganizacija, očekivao. Ovo nije akciono Stražilovo, sa varničavim diskusijama. Ovo je hermetično, frazersko, nebulozno i apstraktno Stražilovo, uz nekoliko izuzetaka, čast im. Nije Stražilovo smelih ideja i postavki, novih stavova i novih pristupa. Dijalozi su odnekud poznati i sintetički, a diskusije često i mucave. To je i normalno, jer su ovde uglavnom ljudi, stari i poznatih (i priznatih) ideja i pristupa. Konkretnije — ovde nije okupljeno razbarušeno Stražilovo. Ovo je očešljano, zalizano i prosedo.

Da se razumemo: ja cenim prisutne ljude daleko više nego mogu generaciju, poštujujem njihovu

Stvaralaštvo i njihov akademski autoritet, ali ne mogu da shvatim da je za njih karakterističan tragalački nemir, da imaju nove stavove, oni mogu da imaju svoje stare stavove i mišljenja i principijelni su im. Ne mogu da shvatim njihovu avangardnost koja treba da karakteriše ovaj susret. Sartr kaže: „Nema prave levice bez dvadesetogodišnjaka”. Njih ovde nema.

Šta sam očekivao od Stražilovskog susreta?

Očekivao sam razgovor o mogućnostima avangarde, društvene i kulturne. Da li u nas postoje monopoli na avangardnost? Da li se rutinerski može biti avangardan? Koji su stvarni putevi avangarde i koje stramputice? Očekivao sam razgovor o ekscizionizmu. Da li u nas postoji mladi ekscizionizam? Mislim, ekstremizam po svaku cenu. Negativni ekstremizam. Slučaj čestih zabrana „Paradoksa”. Slučaj mladog pesnika Babića. Slučaj „Susreta” i Mome Dimića. Slučaj „Studentskog lista” iz Niša. Slučaj mladih satiričara Dolinca i Zakića i još nekoliko sličnih slučajeva. Iz prisustva ovih „slučajeva” potrebno je izvući neke zaključke i otvoreno razgovarati da li je to ekscizionizam, kako nam ga predstavljaju društveni krugovi bliski birokratiji, ili je to u korenu stvari — nešto drukčije — rušenje sloboda i policijski pristup dolazećoj generaciji?! Očekivao sam razgovor o afirmaciji mladog nekomformizma. Razgovarati o afirmaciji niza ličnosti mladih, kao revolucionarnog pokreta stvaralaca, sa vitalnim uglovima i novim realnim aspektima na sve oko sebe. Da li je klan poligon budućnosti (kako ga predstavljaju ljudi iz klanova), ili je to malo tenisersko igralište jedne zatvorene, uigrane, ili neuigrane grupe? Očekivao sam da mladi ljudi iz

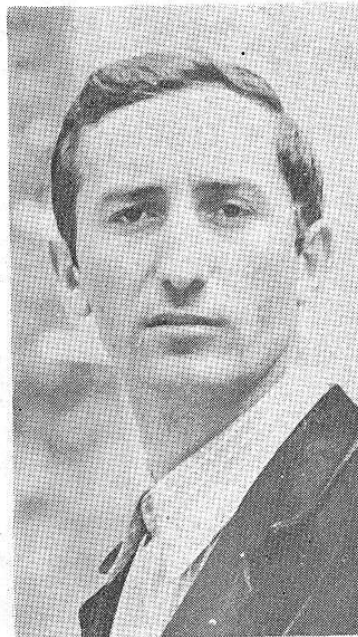
omladinskih listova i časopisa istaknu svoje stavove i svoja gledišta na kurs uvođenja političkih komesara u redakcije. Očekivao sam da, posle svih događaja oko Udruženja književnika, razmislimo da li će i nas većina svojim biografijama pisanim za prijem u političke organizacije postajati i članovi Udruženja? Da razgovaramo o perspektivi pisaca parola.

Očekivao sam da će, ovde, ipak, prisutni, mladi stvaraoci uzeti reč i izneti svoje stavove i svoja mišljenja, a to se do sada nije desilo. I ja bih, bar ovaj treći i poslednji dan trajanja ovog Susreta pozvao te mlade ljude, stvaraoce da uzmu učešća i kažu što ih tišti.

ZAŠTO SU MLADI ČUTALI

Zašto mladi stvaraoci, iako ovde prisutni u apsurdno malom broju, sva ova tri dana čute? Po mom ubeđenju, to je bilo zato što ovom, ovakvom skupu mladi stvaraoci nisu imali nikakve potrebe da se povere, čak ni delimično. Bilo je ovde reči o autobusima, kobasicama, „Majm Kampfu” itd. Iznesena je teza o specifičnim egzistencijalnim uslovima života jednog Sanča Panse, iznesene su i „ozbiljne sumnje” u tu tezu. Zar uopšte treba reći da su sve to, najblaže rečeno, tričarije. A mladi ljudi svakako nisu sitni piljari; njihov to ni najmanje ne interesuje. Za razliku od svojih starijih kolega, umesto da su za „kritiku svega postojećeg” koja se ovde, evo, prebacuje iz usta u usta, mladi ljudi su pre svega za stvaranje onog još nepostojećeg, onog čega još nije bilo u našoj kulturi i u našoj umetnosti. Oni žele da pokrenu svoje tribine, svoje listove, svoje časopise — drugačije tribine, listove i časopise — koji bi raskrstili sa inercijom i apatijom, koji bi pokrenuli sam život mladih sa kritične tačke, koji bi stvaralaštvu mladih pridoneli odgovarajuću svežinu i autentični lik. Mladi

ADAM
PUSLOJIĆ

više ne žele da budu „srećno rešen kadrovski problem”, njima su strani mnogi izv. „veliki problemi”, a za svoje probleme oni žele mogućnost ponude svojih rešenja. Mladi ljudi danas željni su čak i svojih poraza, iz kojih bi svakako naučili daleko više nego iz „pobeda” izvojevanih uz bok i skot stvarnih. Sve su ovo samo vrlo grube rečenice o problemima o kojima se naprečac ne može govoriti.

Ja bih vam još samo pročitao jedan predlog za pokretanje časopisa „PROGOVOR”, omladinskog časopisa „za umetnost i goli život”; inicijativa za njegovo pokretanje potekla je od dvadesetak mladih stvaralaca iz Beograda, koji su i napisali tekst koji ću vam pročitati. Taj tekst su ovde, na Stražilovskom susretu, potpisali još i sledeći mladi stvaraoci: Moma Dimić, Mihailo Harpanj, Radovan V. Keradžić, Rajko Petrov Nogo, Tomislav Previšić, Ivan Rogić, Rade Tomić, Milovan Vitežović, Vujica Tučić i Pero Zubac.

Ovaj tekst nije nikakav manifest, već jednostavno prvi tekst za uvođenje u rubriku časopisa „PROGOVOR”, za jednu isturenu socijalno-kulturnu rubriku čiji bi naziv bio „Smatramo”.